

**INFORMAČNÍ
BULLETIN
ČESKOSLOVENSKÉHO
ÚSTAVU
ZAHRANIČNÍHO**

4/2001

30. duben 2001

Vydává Československý ústav zahraniční, Karmelitská 25,
118 31 Praha 1 - telefon a fax 575 337 32, 575 337 34

O ČSÚZ jednou větou ...

- 4. dubna 2001 - navštívil ČSÚZ pan dr. Viktor Nebeský z Kanady. Přijal jej ředitel Josef Kolínský.
- 4. dubna 2001 - se uskutečnila v ČSÚZ přátelská beseda s velvyslancem Polské republiky, J. E. panem Andrzejem KRAWCZY-KEM, na téma polsko-českých vztahů.
- 5. dubna 2001 - se předseda ČSÚZ zúčastnil jarního setkání při příležitosti výstavy obrazů Jiřího Davida. Pořadatelem výstavy je Bank Austria Creditanstalt.
- 6. dubna 2001 - se místopředseda ČSÚZ akademický sochař pan Josef Vajce zúčastnil na pozvání velvyslance Irské republiky J. E. pana Michaela COLLINSE a jeho choti recepce při příležitosti „IRSKÉHO DNE“ na 11. festivalu spisovatelů Praha.
- 19. dubna 2001 - navštívila ČSÚZ delegace Československé obce legionářské pánové Vladimír Palička, člen představenstva, plk. Václav Straka, tiskový mluvčí a JUDr. Bohuslav Andršt, tajemník ČOL. Hostitelskou delegaci ČSÚZ tvořili předseda pan Jaromír Šlápota, místopředsedové pan prof. ing. Miroslav Píchal, DrSc. a akademický sochař pan Josef Vajce a ředitel pan Josef Kolínský. Delegace se vzájemně informovaly o činnosti obou organizací a možnostech spolupráce.
- 19. dubna 2001 - se konala v Československém ústavu zahraničním konferencí ČSÚZ za účelem novelizace stanov.
- 20. dubna 2001 - navštívil ČSÚZ krajan z Velké Británie pan ing. Jindřich Janda, aby se informoval na činnost ČSÚZ a některé otázky týkající se postavení krajanů. Informace mu poskytl ředitel Josef Kolínský.
- 25. dubna 2001 - navštívila delegace ČSÚZ sídlo Československé obce legionářské a byla přijata představiteli ČOL v čele s předsedou panem genmjr. Antonínem Špačkem.
- 26. dubna 2001 - se místopředseda ČSÚZ prof. ing. Miroslav Píchal zúčastnil v pražském Klementinu klavírního koncertu mladého rakouského klavíristy Michaela Badury - Skody. Pořadatelem koncertu byl Rakouský kulturní institut.

26. dubna 2001 - se ředitel ČSÚZ pan Josef Kolínský zúčastnil v Praze na pozvání velvyslanectví Bulharské republiky koncertu laureátů 8. ročníku Soutěže mladých bulharských interpretů české a slovenské hudby VARNA 2001.

Událo se v České republice

- 20. března 2001 - v ČR již bylo transplantováno 6 004 lidských orgánů. Oznámil to předseda České transplantační společnosti Štefan Vítko při příležitosti 35. výročí první transplantace v ČR. Šlo tehdy o ledvinu.
- 20. března 2001 - španělský režisér Carlos Saura přijel do Prahy uvést svůj film Goya v Bordeaux na pražské části Dnů evropského filmu.
- 20. března 2001 - byla slavnostně zahájena výstavba závodu na posilovače řízení automobilů ve Slaném, do níž miliardu korun investuje společnost Electric Powersteering Components Europe. Výroba v něm má být zahájena na podzim 2002.
- 21. března 2001 - anglický dirigent australského původu, Sir Charles Mackerras, který řídil několik koncertů České filharmonie, se v Rudolfinu zúčastnil slavnostního představení své nahrávky Janáčkovy opery Šárka a převzal ocenění - čtyři platinové desky Supraphonu. Poděkoval dobrou češtinou.
- 21. března 2001 - vláda přidělila projekt výstavby 60kilometrového úseku dálnice D37 z Lipníka do Ostravy izraelské společnosti Housing and Constructions Holding. Financovat bude soukromá společnost a stát.
- 22. března 2001 - byly zveřejněny údaje o ekonomickém růstu. Po třech letech poklesu česká ekonomika podle nich loni výrazně zvýšila svůj výkon a HDP vzrostl o 3,1 procenta, což je víc, než se očekávalo.
- 22. března 2001 - jaderná elektrárna Temelín znovu připojila turbogenerátor prvního bloku do rozvodné sítě České republiky.
- 23. března 2001 - ředitel Světové banky pro ČR, Maďarsko, Polsko, Slovensko a Slovinsko Roger Grawe nabádal v Praze českou vládu, aby zastavila podporu stavebního spoření, veřejnou výstavbu bytů, zvýšila nárok na důchod až po odpracování 40 let a zavedla školné. Tím by se mohl zastavit růst schodku veřejných financí.

- 24. března 2001 - Cenu Thálie za celoživotní práci si odnesla z pražského Národního divadla herečka Stella Zázvorková, pěvkyně Ivana Mixová, primabalerína Marta Drottnerová a zvláštní cenu režisér Otomar Krejča. Ceny za rok 2000 udělila porota hercům Tat'janě Medvecké, Ivanu Trojanovi, pěvcům Klauдії Dernerové a Valentinu Prolatovi, tanečnicům Kateřině Benešové a Jiřímu Pokornému a za operetu a muzikál Lucii Bílé a Tomáši Černému.
- 24. března 2001 - na Karlově mostě byl odstartován Pražský půlmaraton. První doběhli do cíle na Kampě keňští běžci a běžkyně. Náš Pavel Faschingbauer byl v mužích pátý a splnil limit pro říjnové mistrovství světa v Bristolu. Jana Klimešová doběhla v ženách třetí, ale časový limit pro MS nesplnila.
- 25. března 2001 - České aerolinie se plně začlenily do loni vzniklé světové aliance Sky Team, která sdružuje Air France, Delta Air Lines, Aero-Mexico a Korean Air a zajišťuje denně 7 091 letů.
- 27. března 2001 - osmdesáté narozeniny oslavil nejslavnější český sklářský výtvarník Stanislav Libenský. Pražská Vysoká škola umělecko-průmyslová připravila malou přehlídku jeho díla.
- 27. března 2001 - novou předsedkyní Akademie věd ČR se stala RNDr. Helena Illnerová, DrSc. z Fyziologického ústavu AV. Je to poprvé v historii Akademie, co v jejím čele stanula žena. Nahradí tak profesora Rudolfa Zahradníka, který se stal čestným předsedou AV ČR.
- 28. března 2001 - premiér vlády frankofonní části Belgické federace Hervé Hasquin a místopředseda vlády ČR Jan Kavan podepsali dohodu o spolupráci. Týká se školství, kultury, vědy, sportu, malých a středních podniků i obchodních aktivit.
- 28. března 2001 - největší domácí bankou podle vkladů i počtu klientů zůstává i nadále Česká spořitelna. Počet jejích klientů se blíží 4 miliónům a objem vkladů 328 miliardám Kč.
- 28. března 2001 - Vrchní soud v Praze uvolnil výstavbu dálničního obchvatu Plzně podle vládní varianty. Zamítl stížnosti proti tomu, aby část Ejpvovice - Sulkov vedla přes rekreační oblast.
- 1. dubna 2001 - v Praze odstartoval jedenáctý ročník Festivalu spisovatelů, kterého se účastní na 50 významných autorů především z USA, Izraele, Řecka, Švýcarska. ČR zastupují Arnošt Lustig a Vladimír Páral.
- 1. dubna 2001 - cenu nadace Pangea Za úsilí o nápravu věcí lidských, která se uděluje už 9. rok, převzal v pražském Divadle na Vinohradech slavný polský režisér Andrzej Wajda.

- 2. dubna 2001 - do Prahy přicestoval na Festival spisovatelů světoznámý autor indického původu Salman Rushdie.
- 3. dubna 2001 - ministr zemědělství Jan Fencel zaslal do Bruselu ostrý protest proti rozhodnutí expertů EU zařadit ČR mezi země s vysokou pravděpodobností výskytu BSE, což značně ztíží náš vývoz masa.
- 4. dubna 2001 - senát definitivně schválil trestní novelu, podle níž bude za znásilnění považována nejen vynucená soulož, ale jakýkoliv násilný sexuální akt. Zneužitá může být jak žena, tak muž.
- 5. dubna 2001 - předseda Evropské komise Romano Prodi a komisař pro rozšíření Günter Verheugen přijeli přesvědčit české politiky o nezbytnosti omezení pohybu pracovníků z nových členských zemí po státech Unie. Oba potvrdili, že ČR pravděpodobně vstoupí do EU v roce 2004.
- 7. dubna 2001 - Miss České republiky 2001 se stala devatenáctiletá studentka obchodní akademie Diana Kobzanová z Roudného u Turnova. Je 182 cm vysoká a její míry jsou 90-62-90.
- 9. dubna 2001 - na historicky první návštěvu ČR přijel albánský prezident Rexhep Meidani. Ani v bývalém Československu, ani v ČR dosud nikdy nebyla hlava Albánie. Enver Hodža, který sem zavítal v lednu 1959, byl jen faktickým vůdcem, ale nebyl prezidentem. Česko-albánské vztahy jsou nyní bezproblémové. Nekalí je ani nevyrovnané české pohledávky v Albánii, ani otázka půdy, kterou v této balkánské zemi koupil před desetiletími československý stát.
- 10. dubna 2001 - ministr financí Pavel Mertlík podal demisi, protože se mu ve vládě nepodařilo prosadit řadu svých návrhů, spojených zejména s privatizací energetiky.
- 11. dubna 2001 - na pozvání nakladatelství Olympie přijel do ČR autor kriminálních příběhů z dostihového prostředí Dick Francis. Nakladatelství mu udělilo cenu roku 2000 za dlouholetou vynikající spolupráci.
- 13. dubna 2001 - novým ministrem financí za Pavla Mertlíka jmenoval prezident Václav Havel Jiřího Rusnoka (ČSSD).
- 17. dubna 2001 - město Litomyšl získalo k Mezinárodnímu dni památek a sídel cenu za nejlepší realizaci programu regenerace pražských památkových rezervací a zón za rok 2000.

- HBL -

Co, kdy, kde ...

- 17. února 2001 uspořádala Česká Beseda v chorvatském Záhřebu pro své členy „prasečí hody - zabijačku á la Záhřeb“.
- 23. února 2001 uspořádala Česká Beseda Nová Hradiška v Chorvatsku výroční valnou hromadu. Tato Beseda byla založena před rokem, má 120 členů a novou předsedkyní je Vesna Valentová. Do Besedy jí přivedl český původ a touha znovu se zapojit do spolkového života. Čestným členem České Besedy Nová Hradiška a okolí je prof. Josef Matušek.
- 8. března 2001 se bude konat v New Yorku, USA, Evropský festival lidových tanců. Pořadatelem je Americká rada slovanského dědictví a na festivalu vystoupí soubory z Bulharska, Srbska, Makedonie, Polska, Ukrajiny a Českou republiku bude zastupovat Slovenský taneční soubor LIMBORA z Prahy.
- 11. března 2001 si krajané v Chicagu a příbuzenstvo Kučerových připomenulo, že je to již tři roky, co zemřel vydavatel Nedělního Hlasatele pan Josef Kučera.
- 17. března 2001 uspořádala Moravská kulturní společnost v Berwynu, Illinois, USA, Josefskou zábavu. K tanci a poslechu hrála v sále Sokola Berwyn - Slávský kapela Joe Polacha.
- 26. března 1936, před 65 lety, se narodil exilový prozaik a publicista Jan Beneš. Blahopřejeme!
- 27. března 2001 bude zpívat v českém a slovenském restaurantu Zlatá Praha v New Yorku Helena Vondráčková.
- 23. června 2001 si krajané ve Vídni připomenou 60. výročí uzavření českých škol ve Vídni nacisty v roce 1941. Shromáždění se bude konat v sále Slovanské besedy.
- V době od 26. 7. do 24. 8. 2001 pořádá studijní středisko Karlovy Univerzity v Dobrušce kurz českého jazyka. Kurz je určen především pro krajané, kteří český jazyk nějakým způsobem využívají ve prospěch širší krajské komunity.

Konference ČSÚZ - novelizace stanov

Na doporučení představenstva ČSÚZ ze dne 21. února 2001 a z rozhodnutí správního výboru Československého ústavu zahraničního ze dne 21. března 2001 svolal předseda ČSÚZ pan Jaromír Šlápota na 19. dubna 2001 konferenci Československého ústavu zahraničního ke splnění jediného významného bodu, a to novelizace stanov Československého ústavu zahraničního.

Institut konference se využívá proto, že má v podstatě stejné pravomoci jako valná hromada, na druhé straně projednávání novelizace stanov na valné hromadě by celkové jednání valné hromady časově neúměrně zatěžovalo, což při současných cenách pronájmu sálů není věc zanedbatelná.

Návrh novelizace stanov připravila pětičlenná pracovní skupina pověřená představenstvem Československého ústavu zahraničního.

Důvodem k současné novelizaci bylo zejména očištění stanov od ustanovení, která zakládají možnost podnikání našeho občanského sdružení, což ovšem neodpovídá ani možnostem ani skutečnosti. Anachronismem je fakt, že Československý ústav zahraniční byl v roce 1990 zaregistrován u Obchodního rejstříku u Obvodního soudu pro Prahu 1.

Při té příležitosti ovšem pracovní skupina doporučila provést některé drobné zásahy i mimo článek XII týkající se hospodaření. Většinou šlo o drobné úpravy a potřebná upřesnění několika formulací v čl. II: Poslání a úkoly, v čl. III: Členové, jejich práva a povinnosti, v čl. IV: Zásady organizační výstavby, v čl. V: Valná hromada, v čl. VI: Konference, v čl. VII: Správní výbor, v čl. VIII: Představenstvo, v čl. IX: Kontrolní a revizní komise, v čl. X: Komise, v čl. XI: Výkonný aparát, a přečíslován byl článek XIII: Závěrečná ustanovení na čl. č. XIV a jako čl. XIII vložen nový článek Zrušení a zánik ČSÚZ.

Účastníci konference všechna doporučení na novelizaci stanov po diskusi schválili.

Současný model stanov byl přijat valnou hromadou Československého ústavu zahraničního dne 28. března 1990. Současná novelizace stanov je třetím zásahem do původního znění. První novelizace proběhla na mimořádné valné hromadě dne 23. listopadu 1991, druhá na valné hromadě dne 19. března 1994. Všechny změny byly kvalifikované jako účelné a nejinak je tomu i v případě třetí současné novelizace.

Památce ing. Ondreje Karkuše

Dne 12. dubna 2001 zemřel v Bratislavě dlouholetý pracovník na úseku československé krajské péče ing. Ondrej Karkuš.

Ing. Ondrej Karkuš byl dlouholetým pracovníkem krajského odboru Matice slovenské, naposledy jako vedoucí Odboru zahraničních Slováků MS. Současně byl členem Československého ústavu zahraničního a členem jeho voleného orgánu. Když se po sametové revoluci Československý ústav zahraniční konstituoval znovu jako občanské sdružení, ing. Karkuš byl opětovně zvolen členem správního výboru ČSÚZ a současně členem jeho představenstva. Po rozdělení České a Slovenské Federativní Republiky na samostatné státy Českou republiku a Slovenskou republiku ing. Ondrej Karkuš přestal působit v Matici slovenské, členem ČSÚZ však zůstal i nadále. V členských řadách byl zástupcem kolektivního člena ARTEPSTAV, s. r. o. Stupava.

Spolu s rodinou sdílíme bolest nad náhlým úmrtím ing. Ondreje Karkuše. Byl a zůstal naším přítelem do posledních dní. Jeho památku si uchováme ve svých srdcích. Jeho památku budeme ctít.

Předseda Československého ústavu zahraničního pan Jaromír Šlápota spolu s ředitelem Josefem Kolínským zaslali rodině zesnulého soustrastný dopis.

- JK -

Senátor Milan Špaček na téma:

Imigranti v Evropě

Část III. závěrečná

Je třeba si rovněž uvědomit, že „migranti“ nepředstavují jedinou, homogenní skupinu. Naopak. Skupiny tak odlišné, jako např. Arabové, Indové, Číňané nebo Afričané mají jen málo společného a při hledání svého místa v hostitelské společnosti čelí různým problémům. Poměrně závažné konflikty mohou vyvstat v souvislosti se vztahy mezi odlišnými migračními skupinami, zvláště pak tehdy, jsou-li nuceny žít v těsné blízkosti a v okrajových částech velkých měst. Na druhé straně může postupem času vzniknout mezi odlišnými skupinami jistý kontakt založený na jejich společné zkušenosti

s postavením imigrantů, která je spojuje navzdory odlišnostem v jejich kulturním zázemí.

V každém případě je pravdou, že v důsledku migrace v posledních desetiletích žije nyní početná a různorodá populace, která se svým etnickým původem a národností liší od obyvatelstva hostitelských zemí. Proto se tak často mluví o multi-etnické nebo multi-kulturní společnosti. Ať už jsou tyto termíny příhodné nebo nikoliv, je nepochybné, že národnostní, etnická, rasová a kulturní rozmanitost se stává charakteristickým rysem evropské společnosti - zvláště pak ve velkých městech, kde se většina nově přichozích usazuje.

V tomto dokumentu mají termíny (multi-)etnický a (multi-)kulturní téměř stejný význam. Z vědeckého hlediska je však termín etnický základ poněkud užší než termín kultura. Skupiny se společnou kulturou jednoduše sdílejí jisté hodnoty a formy jednání (např. studenti). Etnický základ je pak charakteristika, která se netýká pouze „zděděných“ forem sounáležitosti, ale která má tendenci převážet všechny ostatní charakteristiky příslušné komunity i okolní populace. Pracuje-li komise s koncepcí multi-etnické společnosti, nemá přitom v úmyslu popisovat společnost jako „mozaiku“ organizovaných komunit, kde kulturní, etnické nebo náboženské skupiny prostě existují bok po boku. Ve skutečnosti existuje mezi jednotlivci i skupinami interakce a komunikace a nelze předpokládat, že lidé patřící k té či oné skupině jsou „uzavření“ do života jediné komunity. Chápe-li komise dnešní evropské společnosti jako multi-etnické nebo multi-kulturní, je to pouze důsledkem pozorování, že v těchto společnostech fungují komunity, ke kterým lidé patří, jako systémy společenské organizace, solidarity a sebevyjádření, což je třeba si uvědomit.

V této souvislosti bývá také používán termín „etnické menšiny“, protože z hlediska sociologického je řada imigrantských skupin v postavení menšiny. K charakteristickým znakům tohoto postavení patří: neodpovídající účast na vzdělání, zaměstnání, ubytování a sociálních službách, omezené možnosti ovlivnit proces demokratického rozhodování a skutečnost, že okrajové místo ve společnosti je předáváno i dalším generacím.

Okrajové postavení je vskutku charakteristickým rysem postavení imigrantů v řadě zemí a dělicí čáry mezi společenskými třídami mohou často splyvat s dělicími čarami mezi etnickými komunitami. Tato situace se prohlubuje a je spojena se dvěma velkými okruhy okolností. První okruh souvisí s tím, že imigranti obvykle nemají k dispozici prostředky, které by jim umožnily stát se efektivní součástí celé společnosti. Někdo v této souvislosti pomyslí např. na jazykové schopnosti, vzdělání a odborné znalosti nebo také dostatečnou obeznámenost se způsoby a zvyklostmi používanými v každodenním životě.

Druhý okruh okolností je úzce spjat s okolní společností a jejími institucemi, které často nejsou příslušníkům imigrantských komunit dostatečně přístupné. Někdy se tak děje v důsledku svévolné diskriminace zaměřené proti cizincům a lidem cizího etnického původu, a to přesto, že politici a osoby, které zajišťují přístup k významným institucím, nemají v úmyslu tyto jedince diskriminovat. Je však třeba říci, že tyto „klíčové osoby“ (zaměstnavatelé, státní úředníci, učitelé atd.) jsou si často nedostatečně vědomy „kulturní zaujatosti“ předpisů a zvyků, na kterých závisí přístup ke zmíněným institucím. V těchto podmínkách se proto mohou imigranti setkávat s většími obtížemi, než domácí obyvatelstvo. Tím se např. vysvětluje, proč mají imigranti menší šanci projít přijímacími pohovory nebo výběrovými testy, jestliže se ucházejí o pracovní místo, nebo pokoušejí-li se zapojit do vzdělávacího systému.

Podobné formy nepřímé nebo strukturální diskriminace jako ty, které byly uvedeny výše, mohou ochromit ambice imigrantů do společnosti. Z četných výzkumů je zřejmé, že podobné ambice jsou mezi imigranty obvykle velmi silně přítomny, zvláště pak mezi příslušníky jejich druhé a následující generace. Je proto třeba zajistit, aby byly vytvořeny takové podmínky, které imigrantům umožní podílet se na chodu domácí společnosti a jejich významných institucí a organizací, což je zvláště naléhavé v případech žen a mladých lidí imigrantského původu. Jen tak se lze vyhnout společenskému vyčlenění těchto lidí a dalšímu sociálnímu a etnickému rozdělení evropské společnosti.

Pokud evropské společnosti nebudou brát tyto problémy vážně, mohlo by dojít k narůstání sociálního napětí a ke konfliktům. Kombinace společenského a ekonomického znevýhodňování a nedostatečných politických práv je potenciálně výbušnou směsí a zanedbané oblasti evropských měst, kde pobývá mnoho imigrantů, bývají již nyní čas od času dějištěm různých násilností - ať už mezi domácí většinou a skupinami imigrantů nebo mezi imigranty a policií, která reprezentuje většinu ve společnosti. Propuknutí závažných nepokojů, které by bylo možné označit jako pouliční bouře, je naštěstí jen řídkým jevem, avšak jen těžko lze pochybovat o tom, že napětí je velmi rozšířeno a že je potřeba se pokusit omezit nebezpečí do budoucna. Základní stanovisko této zprávy je to, že problémy vztahů mezi komunitami a etnických vztahů jsou sice potenciálně velmi závažné, avšak neřešitelné, a že pokud je opravdu chceme vyřešit nebo alespoň zabránit jejich tíživému dopadu, budou muset vlády i mnoho dalších společenských činitelů podniknout společná nápravná opatření napříč hranicemi.

Podle mého názoru je možné vyjmenovat pět principů, na kterých by měla být přesvědčivá a účinná politika vztahů mezi komunitami založena:

1) Je třeba si uvědomit, že většina imigrantů zůstane v hostitelské zemi, a že tyto lidé jsou plnohodnotnými a nezbytnými partnery při vytváření multikulturní společnosti. Jinými slovy - migranti by neměli být pokládáni za separátní a problematickou skupinu osob, ale spíše za integrální součást společnosti jako celku.

2) Veřejné instituce, ústřední i místní, hrají rozhodující úlohu při rozvoji politiky vztahů mezi komunitami.

3) Zákon by měl zaručovat všem stejné příležitosti a zamezovat všem formám diskriminace.

4) Integrace imigrantů by nemělo být dosahováno jejich protěžováním, ale pozitivním přístupem zaměřeným na to, aby imigranti skutečně a plně využívali hodnoty dostupné všem obyvatelům.

5) Integrace by měla u imigrantů rozvíjet jejich smysl pro pocit sounáležitosti s jejich novou společností.

Ať vezmeme kterýkoliv přístup ke světu, skutečností zůstává, že budeme-li pokračovat jako dosud, očekává nás období, kdy bude dosti nízký poměr mezi věkovou skupinou, z níž se rekrutují pracující, a ostatními věkovými skupinami. To povede k problémům, protože ti nemnozí, kteří budou pracovat, budou muset uživit ty mnohé, kteří pracovat nebudou. K tomuto efektu však samozřejmě vůbec nemusí dojít. Téměř všude ve vyvinutých zemích je dnes situace podobná a ve většině z nich již trvá nějaké to desetiletí. Řeší se imigrací.

65 let Radia Praha

Radio Praha - vysílání Českého rozhlasu do zahraničí - slaví v letošním roce 65. výročí svého vzniku. Pravidelné vysílání bylo zahájeno 31. srpna 1936 v 10 hodin. Zpočátku šlo o pouhé přenášení domácího vysílání stanice Praha na krátkých vlnách - převážně koncertů, ale i přednášek a dramatické tvorby. Teprve v roce 1937 se začaly vyrábět zprávy v češtině, angličtině, němčině a francouzštině. Jednou týdně se vysílaly i zprávy v rusínštině. V roce 1937 vznikl také pravidelný pořad pro krajany. Kromě Evropy se vysílalo na samostatných krátkovlnných frekvencích i do Ameriky a na blízký a střední východ. Zahraniční posluchači včetně krajanů na vysílání reagovali velmi pozitivně, o čemž svědčí tisíce dopisů, došlých do Československého rozhlasu.

V období druhé světové války bylo vysílání omezeno jen na češtinu a němčinu, vysílalo se pouze do Ameriky. K opětovnému rozmachu vysílání do zahraničí došlo až po válce, zejména pak v 50. letech, kdy se rozhlas stal účinným nástrojem komunistické propagandy. Na té vládnoucí režim nešetřil a vysílání se úspěšně rozšiřovalo, přibývaly další vysílací jazyky - portugalština, italština, arabština a jednu dobu dokonce svahilština. Tato situace trvala - s výjimkou určitého „oteplení“ v 60. letech - až do roku 1989.

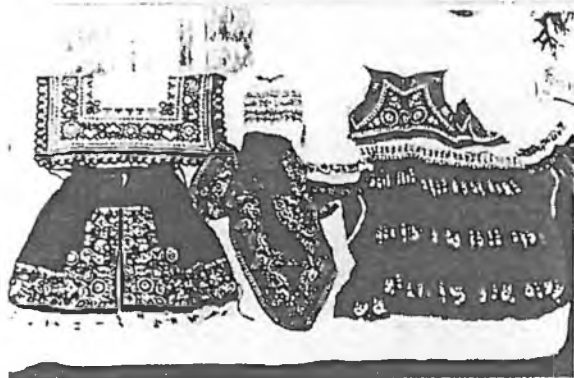
Po „sametové revoluci“ bylo vysílání do zahraničí výrazně zredukováno, z deseti vysílacích jazyků zbylo pět, ze tří set zaměstnanců zůstalo padesát, a Radio Praha se vrátilo ke svému původnímu smyslu - nezaujatě informovat zahraniční posluchače o společenském, kulturním a politickém dění v České republice. Dnes vysílá Radio Praha v šesti jazycích (čeština, angličtina, němčina, francouzština, španělština a ruština). Vysílání jsou půlhodinová a obsahují zprávy, zpravodajský blok, výběr z českého tisku a tematicky zaměřené rubriky. Pořady lze poslouchat na krátkých vlnách (viz tabulka na třetí straně obálky) a po internetu na adrese www.radio.cz. K 65. výročí připravilo Radio Praha soutěž, jejíž výherce získá týdenní pobyt v České republice včetně dopravy. Bližší informace lze získat ve vysílání nebo na adrese Radio Praha, Vinohradská 12, 120 99 Praha 2, telefon +420-2-21552900, e-mail cr@radio.cz.

Miroslav Krupička

Najdou moje ručně vyšíváné kroje seriózní zájemce?

Na okraji Luhačovic ve čtvrti Pozlovice žije paní Jindřiška NOVOTNÁ v krásné vilce s předzahrádkou. Ještě před 30 lety byl kolem vstupních dveří a kolem oken namalovaný tradiční moravský ornament. Přáním paní Novotné je, aby se moravský ornament z pestrých květů a zelených lístků na dům navrátil.

Bohatstvím v domě, které chce paní Novotná nabídnout ke koupi vážným zájemcům, je pět ručně vyšíváných krojů. To samo o sobě je dnes již vzácnost. Současná „výroba“ krojů je strojová. O jaké kroje jde: tři jsou

kyjovské, jeden je čičmanský a jeden, po mamince, je chodský. Jsou z pravého materiálu, vyšíváné stálobarevnými bavlnkami (DMC). Jejich stáří je cca 70 let a vyšívaly je vyšíváčky z Dubňan a okolí pro pana Františka Václavíka, obchodníka s uměleckými a upomínkovými předměty lidového umění - tatin-ka paní Novotné. Původně měly kroje konkrétního zákazníka z USA, který však byl v r. 1952 vyzván k opuštění republiky a k prodeji již nedošlo. Paní Jindřiška Novotná má od té doby kroje doma a protože je přesvědčena, že by měly a mohly potěšit napříště zase oko někoho jiného, napsala nám tento svůj příběh s prosbou informovat o tom krajany - potenciální zájemce v zahraničí a členy ČSÚZ zde doma.

Jestli jste to právě Vy, kdo máte o koupi těchto vzácných krojů zájem, obraťte se na ni přímo na adresu ul. A. Václavíka 116, Pozlovice, 763 26 Luhačovice.

- JK -

Společnost pro vědy a umění (SVU) vyhlašuje odbornou konferenci na téma

***„Český a slovenský odkaz v Amerikách: zachování dědictví
s důrazem na mládež“***

Lincoln, Nebraska, 2. - 3. srpna 2001

Univerzita Nebraska v Lincolnu pořádá konferenci Společnosti pro vědy a umění 2001. Konferenci sponzoruje Univerzita Nebraska v Lincolnu. Fakulta věd a umění, katedra moderních jazyků a evropských studií, a následující společenské a regionální spolky: Nadace českého jazyka, Klub Komenského, Češi Nebrasky v Lincolnu a Češi Wilberu.

Termín konference byl vybrán tak, aby ladil se 45. českým festivalem, který se každoročně koná ve Wilber, Nebraska během prvního víkendu v srpnu (pro rok 2001 je to pátek 3. srpna až neděle 5. srpna). Návštěvnost festivalu se odhaduje zhruba na 40 - 50 000 lidí z celé země. Konference se zaměří na tři hlavní okruhy zájmu českých a slovenských Američanů:

1. Národnost a uchování jazyka a kultury (zahnuje historii a genealogii),
2. Historické a soudobé osídlení lidí z České a Slovenské republiky v Amerikách.

3. Budoucí vztahy Čechů a Slováků žijících v obou Amerikách a v České a Slovenské republice.

Otevřený program konference umožní diskuse na další témata. Účastníci konference budou mít možnost navštívit různé kulturní a společenské akce rozvržené do dvoudenní konference, stejně jako český festival ve Wilberu v sobotu a nebo v neděli. Budou zařazena živá vystoupení tradiční české a slovenské hudby a tance, další kulturní program v podání místních skupin a české filmové představení. Slavnostní zahájení se bude konat ve středu 1. srpna v 17.00 hodin.

Konference se koná v Nebrasce, protože tento stát má bohaté dědictví politického a kulturního života organizovaného Čechy. Univerzita Nebrasky je přirozený sponzor konference, protože je to jedna z mála univerzit ve Spojených státech, která nabízí český jazyk - vyučuje se tam od roku 1907. Češi v UNL vždycky tvořili velmi aktivní skupinu a z Klubu Komenského, zrozeného na konci roku 1903 a oficiálně založeného v roce 1904, vyšla generace politiků Nebrasky a USA včetně senátora Romana Hrušky. Češi Nebrasky ovlivnili historii Spojených států i českých zemí. V Nebrasce je asi šedesát míst, v nichž se většina obyvatel hlásí k českému původu, a odhaduje se, že deset až dvanáct procent obyvatel Nebrasky má českou krev.

Český národní život se oslavoval během dvanácti výročních festivalů v Nebrasce. Ve státě je bezpočet českých muzeí a knihoven. Nejdůležitější sbírka českých výtvorů je sbírka českého dědictví vytvořená Joe Svobodou v knihovně UNL. Státní historická společnost má důležitou sbírku mikrofilmů českých novin vydávaných na americkém kontinentě. Čeští krajané jsou velmi aktivní v genealogickém výzkumu a mnozí z nich se účastní českého semináře pro starší na Doane Gollege na Krétě.

Ubytování bude členům SVU umožněno v univerzitních kolejích v ceně 16 dolarů za noc na osobu v dvoulůžkovém pokoji. Ubytování na koleji vyžaduje, aby si účastníci zakoupili jídlo v univerzitní menze (snídaně, oběd, večeře). Cena za jídlo je 16 dolarů na osobu a den, což znamená celkovou sumu s ubytováním 32 dolarů na den. Parkování lze zajistit v areálu univerzity poblíž kolejí. Jiné hotelové ubytování lze zařídít přímo s hotely v Lincolnu. Z hotelů ve středu města lze dojít do areálu univerzity pěšky.

Z angličtiny přeložila Ivana Bozděchová

Dělají záslužnou práci

Ing. Alena KULHEIMOVÁ je bývalá učitelka Střední odborné školy v Uherském Hradišti. Již v minulosti se se svými studenty věnovala psaní a publikování článků o památkách Uherskohradištska a Slovácka v krajaňském tisku a v této činnosti ona i absolventi uvedené školy pokračují i nyní v rámci aktivit občanského sdružení PATRIOT CLUB UH.

Patriot Club Uherské Hradiště se zaregistroval 28. července v roce 2000 a jako cíl ve svých stanovách uvádí „propagovat zajímavosti, tradice, zvyky, obyčeje Slovácka a krásy naší vlasti v zahraničí a to formou krátkých článků, které budou rezesilány s nabídkou k publikaci krajaňským redakcím ve světě bez nároku na autorský honorář“.

Tato iniciativa přinesla již spolupráci s krajaňy v JAR, v USA, na Novém Zélandu, v Austrálii a v Kanadě. Dodané články přetiskly krajaňské noviny Hlas národa v USA, Hospodář v USA, Morava krásná vycházející v Kalifornii, Strípky - Čriepky na Novém Zélandu, Kanadské listy a další.

Je to pěkný výsledek a my paní ing. Aleně Kulheimové, která je členkou Československého ústavu zahraničního, a jejím spolupracovníkům, blahopřejeme a děkujeme.

- JK -

Převzali jsme z domácího tisku

Češi nemíří příliš vysoko

PRŮZKUM / Téměř 80 procent se řadí k nižším společenským třídám.

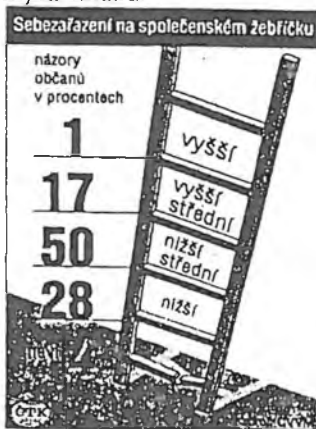
PRAHA - Každý druhý obyvatel České republiky se považuje za příslušníka nižší střední vrstvy a 28 procent lidí se samo zařadilo do nejnižší společenské skupiny. Podle sondy Centra pro výzkum veřejného mínění (CVVM) se tak v ČR k nižším společenským vrstvám celkem hlásí 78 procent občanů a jen jedno jediné procento respondentů se zařadilo do nejvyššího patra společenského žebříčku.

Z výsledků průzkumu dále vyplynulo, že Češi rozhodně nemíří příliš vysoko - o případném společenském postupu uvažuje drtivá většina populace pouze v rámci jedné příčky na žebříčku. V takovou změnu svého postavení ale věří jen desetina občanů ČR, kteří se řadí do nejnižší společenské skupiny.

Sebedůvěrou nehýří ani příslušníci vyšší střední vrstvy - jen osm procent z nich očeká-

vá do pěti let postup na „absolutní vrchol“ společenské hierarchie.

Sonda také ukázala, že čím se respondenti zařazují níže, tím větší je jejich politická pasivita i pocit, že nemají příliš šanci ovlivnit svůj každodenní život. S tím je spojen i pokles osobní motivace v práci, násobí se pocity izolovanosti. Tito lidé mají také tendenci ke kritičtějšímu hodnocení mezilidských vztahů.

VEČERNÍK PRAHA
pátek 30. března 2001

Sovovy mlýny: boj o skleněný hranol na život a na smrt

O další měsíce se prodlouží rekonstrukce historické dominanty levého břehu Vltavy, Sovových mlýnů. Důvodem zdržení je zarputilost všech zúčastněných osobností, které se snaží chátrající stavbu zachránit.

Město Praha pronajalo objekt v desolátním stavu na 99 let Nadaci Jana a Medy Mládkových, která zde má plán vybudovat exkluzivní galerii moderních a současných obrazů a soch významných českých i zahraničních umělců. Umělecká díla shromáždili manželé za svého pobytu v USA a po roce 1989 se Meda Mládková rozhodla umístit celou kolekci ve stále expozici právě v Praze. Magistrát hlavního města Prahy po dlouhém váhání vybral pro vznik galerie světového významu budovu Sovových mlýnů na turisticky mimořádně frekventované Malé Straně. Věc měla však malý háček. Sovovy mlýny byly v té době již takřka na spadnutí. Meda Mládková, jejíž manžel známý ekonom Jan Viktor Mládek se možností návratu do vlasti nedožil, danajský dar přijala, založila nadaci na rekonstrukci Sovových mlýnů a začala shromažďovat peníze. Pak se však její tvrdá hlava setula se stejně tvrdolebou částí pražských architektů a památkářů a od té doby se snaha o oživení významné vltavské dominanty utápí v trapných hádkách, které neberou konce. Ostré spory všech zainteresovaných účastníků přinesly již výsledky architektonické soutěže na obnovu Sovových mlýnů. Mezi mnoha průměrnými návrhy se Meda Mládková rozhodla pro práci rakouské projektantky Bukovanské a odmítla přihlížet k výsledkům soutěže. Tím se celá soutěž stala zcela zbytečnou a mecenáška Mládková, která se na rekonstrukci Sovových mlýnů rozhodla poskytnout dvacet milionů, získala řadu zarputilých nepřátel v pražské obci architektů.

Meda Mládková, zvyklá z tvrdého amerického prostředí jít neustupně za svým cílem a zaštitěná penězi nadace, však Bukovanskou protlačila, její návrh rekonstrukce však vyvolal odpor u několika pražských památkářů, který je dohnal až k velmi emocionálním reakcím. Největším tmem v oku konzervativní části historicko-památkářské obce je skleněný hranol, netradiční ukončení schodiškové věže, který by nepatrně vyčníval nad dosavadní střechou Sovových mlýnů a podle odpůrců Mládkové by vážně narušil sto let netknutou dominantu. Ačkoliv většina architektů se domnívá, že není žádný důvod, aby stoletá dominanta byla stále stejná i další stovky let, a že moderní prvek by naopak novogotickou stavbu esteticky obohatil.

Občan, který na spor aplikuje zdravý selský rozum, se však musí nutně pozastavit nad tím, jak mohou státní úředníci památkové péče vynakládat tolik energie do zdržování opravy historické budovy, na které se navíc bude značnou měrou podílet soukromá osoba, když je v

Praze všude kolem obklopuje spousta mnohem strašlivějších architektonických nehorázností. Nehledě na to, že mnoho historických objektů, cennějších než Sovovy mlýny, je na pokraji zániku právě z toho důvodu, že o ně žádný mecenáš formátu Medy Mládkové zájem neprojevil.

Nejen česká veřejnost snad - však již může doufat, že trapné výstupy kolem Sovových mlýnů skončí a rekonstrukce bude dokončena, ať již s hranolem či bez něj. Meda Mládková podepsala s magistrátem za svou nadaci smlouvu, ve které se zavázala, že na opravu Sovových mlýnů poskytne dvacet milionů korun, přičemž město již do rekonstrukce investovalo kolem jednoho sta milionu korun. Navíc Praha od Medy Mládkové, nedojde-li k definitivnímu rozkołu mezi všemi stranami, které si osobují právo do bolestného ožlívování Sovových mlýnů zasahovat, získá darem umělecká díla mnoha setmilionové hodnoty.

Vojta Náprstek (1826 - 1894)

17. dubna uplynulo 175 let od narození Vojty Náprstka, známého pražského mecenáše, zakladatele muzea a průkopníka na poli krajaňských vztahů. O jeho životě a díle by se dal napsat nejen jeden román, ale připomeňme si z jeho života jedinou epizodu, která dokumentuje úzký kontakt s krajany především v Americe.

Po svém návratu z USA začal Náprstek budovat rozsáhlou knihovnu, která návštěvníkům poskytovala kromě knih a časopisů další zajímavé materiály s vypovídací hodnotou. Vyjma dobové grafiky, plakátů, pohlednic, fotografií a stereoskopických obrázků to byla a je úctyhodná sbírka výstřížkových knih. První si Náprstek přivezl již ze svého pobytu v Americe a po návratu do Prahy začal vystříhovat z novin a časopisů informace k různým tématům. Sbírkou zahrnuje více jak 350 velkých silných sešitů s novinovými výstřížky, korespondencí a drobnými tisky věnovanými osobnostem i důležitým problémům druhé poloviny 19. století. Několik titulů je nepostradatelným zdrojem informací při studiu krajaňské problematiky, jak o tom svědčí i názvy (Ame-

LXI. výkaz příspěvků povodní stuzeným v Čechách.

Dle výkazu LX, přijato zl. 36.869-73

U pokladničky dra. Engla složili:

Smolnice u Loun. Slavný spolek
vzájemně se podporujících dělníků
a farníků ve Smolnici

Ohioago v Americe. Slavná úta-
dovna Národního hlavního řádu
československých podpor. spolků
zasílá příspěvky následujících řádů
a sice darovali: Svornost 20—,
Svatobor 5—, Čechie 11-06, Ha-
vliček 10—, Roiník 10—, Věr-
nost 20-46, Žižka 10—, J. A. Ko-
menský 23-46, Čech 11-16, Praha
20—, Rovnost 20—, Moravan
5—, Lidumil 11-70, Wisconsin
50—, Přemysl 5—, Jungmann
20—, Bratři v Krubu 16—, J.
Poděbradský 10—, Blaník 5—,
Vlastimil 5-76, Českoslovan 4-60,
Jeroným 16—, Nebraska 20—,
Ladimír Klácel 10—, Michigan
10—, Svatopluk 5—, Dubuque
5-60, Pravda 8—, Jaroslav 7-60,
Tábor 25—, Západní Jednota 25—,
Bílá Hora 2—, Dělník 7-60, Pod-
řipan 5—, Prokop Velký 5—, Vy-
šehrad 10—, Budivoj 10—, Vra-
tislav 10-26, Lincoln, 20—, Mary-
land 10—, P. Chelčický 5—, Vojt.
Nápratak 10—, Sladkovský 1-98,
Vítězslav Hálek 10—, Pokrok 10,
Jitř Washington 17-26, Minnesota
30—, Vytrvalost 2—, Kewaunee
5-20, East Saginaw 22-65, Eduard
Grégr 5—, F. B. Zdrůbek 2—,
Safářík 5—, Karel IV. 17-05, Mil-
waukee Českoslovan 26—, Zá-
padní Osvěta 2-60, Mladý Čech
10—, Glencoe 1-60, Poslední Tá-
borita 8-10, Bratři ku předu 5—,
Slovanská Lípa 82-80, Králův Hra-
dec 5—, Týrš 18-76, Nový Tábor

Mladý Čech 22. 1. 1912

3—, Illinois 2-65, Bratrská Lásky
5—, Perun 3-65, Břetislav I. 17-60,
Moravská Orlice 5—, Dakota 2—,
Žižkov 1-20, Budoucnost 16—,
Čeští Bratři 6—, Taxan 24—,
Čečo-Moravan 5—, Václav IV.
8—, Česká Koruna 10-65, Žižkův
Dub 2-60, Sion 5—, Slavie 5—,
Bratři vzhůru 6-40, Zora 7—,
Radhošť 10—, Vesmír 5—, Hvězda
západu 3-20, Navidaš 5—, Zábý
5—, Zlatá svoboda 5—, Světo
doll 5—, Nová Vlast doll. 1—,
Karel Jonáš 11-60, Vesměnost
3—, Jan Rosický 5—, Vzájem-
nost 5—, Horník 8-90, Chicago
11—, Manitowocká Slov. Lípa
6—, Žižkův meč 2—, Ráhl 7—,
Osvojených 2—, Čerchov 5—,
Bořivoj 1-75, Roháč z Dubě 5—,
Češi na Křižovátce 2-40, Hvězda
Svobody 5—, Bratři svobody
5—, Vladislav I. 5—, Trocnov
2-30, Turnov 2—, Červená Rka
6-90, Aug. Heřman 2-60, Bratři
světla 5—, Hvězda jihu 2-80,
Nová Osada 2-60, Mělník 39—,
Brno 10—, Columbia 6-25, Česko-
slovenský hospodářský spolek v
Texas 5—, Damský sbor Božena
Němcová číslo 10, Jednoty če-
ských dam 11—, v celku 1158 doll.
80 cent. 2700—
Nový Knín. Sl. divadelní spolek
zasílá výtěžek z div. představení 4—
Jova City. Pp. J. B. Letavský a syn 10— 2714—

Úhrnem přijato zl. 39.586-73

Z toho dle usnesení při výkazu LX. uveřejně-
ného vydáno úhrnem 36.990 zl. 85 kr.

V Praze, 21. ledna 1931.

Z pomocného sboru poslanců národní
strany svobodomyšlné.

Dr. E. Engal,
pokladník.

ričtí Čechové ve prospěch krupobitím postižených v Čechách, Čechové mimo vlast. Borecký, Cajthaml-Liberté, Jonáš, Pacák, Výstava chicagská aj.). Zmínky o krajanech však mnohdy nalezneme i ve svazcích, kde bychom to nečekali.

Typickým příkladem je výstřížková kniha (Scrap-book) č. 146 s názvem Povodeň v roce 1890, kde je připojeno i několik zmínek o povodních v letech 1891 a 1897-99. Jsou zde výhradně (kromě jediného rukopisného lístku věnovaného panem Maškem z Kewaunee Josefě Náprstkové) novinové zprávy lídci povodně, která nečekaně postihla 3. září 1890 Prahu, stejně jako Vídeň, Prešpurk, Linec, Mnichov a mnohá další města. V Čechách se nerozvodnila jen Vltava, ale všechny jiho- a západočeské řeky a také Labe. Pochopitelně nejvíce zpráv se týká právě Prahy, kde byly v několika hodinách celé čtvrti nebo jejich části pod vodou (Podskalí, nábřeží Nového Města, Smíchov, Malá Strana, Staré Město, Holešovice, Karlín, Podbaba aj.), která přinesla nejen velké materiální ztráty, ale také četné ztráty na životech. 4. 9. pak velmi otřásla zpráva nejhroznější, vodní živel strhl část Karlova mostu. Již 5. 9. se v novinách objevily výzvy k rodákům a všem, kteří mohli pomoci. Výzvy se několikrát opakovaly, ale zároveň se 5. září objevil první seznam těch, kteří zaslali finanční příspěvky pokladníkovi pomocného sboru.

Právě tyto seznamy jsou velmi zajímavým zdrojem neocenitelných informací. Soupis darů k 20. září uvádí již 14 dárců z řad Čechů žijících v Americe a takových výkazů, kde jsou uváděni američtí Češi jako dárci, bylo uveřejněno celkem 20. Kromě jména dárce a místa je uvedena darovaná částka, někdy jsou uvedeny i osoby, které sbírky organizovaly, případně i příležitosti, při kterých sbírka byla vyhlášena (zábavy, představení, svatební hostina apod.). Zajímavé jsou rovněž názvy spolků, řádů a lóží, které sbírky uspořádaly a jména jejich představitelů. Ze soupisů vyplývá, že sbírky v USA zajišťovaly také některé redakce krajských periodik („Slavie“ z Racine, „Hlas“ ze St. Louis, „Chicagské listy“ a „Svornost“ z Chicaga) a do Čech byly posílány prostřednictvím zasilatelské firmy Kareš a Stocký v Brémách nebo častěji přímo k rukám Vojty Náprstka, který dar dále převáděl na patřičný účet. Sbírký pokračovaly až do léta roku 1891, protože v jarních měsících se přivalily povodně opět, ale ne již s tak rozsáhlými následky.

Celkem podle těchto zpráv zaslali Češi z USA více jak 28 000 zlatých, což byla značně vysoká suma. Celá akce probíhala nenápadně a je dokladem toho, že když je dobrá organizace, může přijít rychlá pomoc i ze zámoří. Vojta Náprstek, který sám byl povodní postižen (výstavní sály muzea byly pod vodou a do muzea se mohlo jen na lodičce), byl vynikajícím spojencem a jistě i jeho zásluhou byly vzájemné vztahy utuženy. Ve své době určitě netušil,

že novinové statistiky budou za sto let zajímavým zdrojem informací o lidech, kterým nezištně pomáhal a kteří obětavě pomáhali jeho prostřednictvím staré vlasti. Krásně to dokumentuje dopis otištěný 20. 5. 1891 v Národních listech: „Z Ameriky opětně zaslán příspěvek povodní stíženým. Stalo se tak zároveň s listem, nadepsaným osvědčenému důvěrníku amerických Čechů, panu Vojt. Náprstkovi, jehož podstatné znění tuto podáváme: „Chicago, 10. dubna 1891. Vážený p. Náprstku! Odeslali jsme k Vaším rukám prostřednictvím „Živnostenské banky v Praze“ poukázku na 318 doll. znějící, co poslední částku sbírky „Chicagských listů“ ve prospěch povodní stížených v Čechách. Žádáme Vás co přítele Čechů amerických, byste obnos ten doručil laskavě sběracímu výboru s tím přáním, by částka ta rozdělena byla na ta místa, kde jest nebožákům, o majetek povodní příšlým, pomoci nejvíce třeba, i aby na ty nejchudší a nejpotřebnější hlavně vzpomenu to bylo ...“.

*PhDr. Milena Secká
vedoucí knihovny Náprstkova muzea*

Právnícké okénko

Vyživovací povinnost rodičů k dětem

Vyživovací povinnost rodičů k dětem je stanovena zákonem o rodině. Délka vyživovací povinnosti není omezena na dosažení určitého věku dítěte, ale trvá až do doby, než jsou děti schopny samy se žít. Některé dítě může nastoupit do zaměstnání před dosažením zletilosti (tj. 18 let), jiné může studovat a vyživovací povinnost k němu trvá déle.

Oba rodiče přispívají na výživu svých dětí podle svých schopností, možností a majetkových poměrů. Za součást plnění vyživovací povinnosti k dětem se považuje i péče o dítě. Žena, která pečuje o nezletilé dítě, plní část své povinnosti o ně i tím, že dítěti vaří, pere nebo činí další úkony, které dítě samo zvládnout nemůže.

Platí zásada, že dítě má právo podílet se na životní úrovni svých rodičů. Mají-li proto rodiče vyšší plat nebo majetek, ze kterého plyne příjem, jejich vyživovací povinnost je vyšší než u rodičů, kteří takových příjmů nedosahují.

Rozhodují-li soudy o výši výživného, jsou rodiče povinni své příjmy prokázat. To je obtížné především u podnikatelů, neboť ne všichni uvádějí

všechny příjmy, kterých dosahují. Aby se tomu zabránilo, stanoví zákon o rodině sankci za nesplnění povinnosti prokázat své příjmy. V takovém případě se vychází z toho, že průměrný měsíční příjem činí 15-ti násobek životního minima. Výše životního minima se mění s ohledem na ekonomickou situaci a v současné době se pohybuje okolo 4 000,- Kč.

Za odůvodněné potřeby dítěte se považuje i tvorba úspor, které mají dítěti zabezpečit přípravu na budoucí povolání. Soudy proto mohou uložit, že některý z rodičů je povinen platit i část výživného na vkladní knížku dítěte.

Výživné na dítě nelze přiznat, pokud by přiznání bylo v rozporu s dobrými mravy. Je-li např. dítě starší, k rodičům se chová nevhodně, nemá na výživné nárok. Stejně tak nemá nárok na výživné dítě, které se řádně nepřipravuje na budoucí povolání, bezdůvodně zameškává studium nebo žije nevhodným způsobem života.

JUDr. PhDr. Oldřich Choděra

Advokátní kancelář

Národní tř. 25 110 00 Praha 1

tel.: 2422 7845, 2421 1604, 2423 6169, 2421 5350

fax: 2423 7421

Kulatá a polokulatá výročí v krajaňském kalendáři - květen 2001

1. května 1891

- před 110 lety - vyšel poprvé v Chicagu DENNÍ HLASATEL, časopis věnovaný zájmům lidu československého v Americe. Naposledy Denní hlasatel vyšel 7. prosince 1994. Dále pokračuje pouze NEDĚLNÍ HLASATEL, který opět dostáváme do Československého ústavu zahraničního. Vychází jako čtrnáctideník vždy každou druhou neděli. Současným vydavatelem listu je pan Josef KUČERA junior, syn dlouholetého vydavatele Josefa Kučery, který zemřel v roce 1998. Po jeho smrti krátce redakci řídila jeho manželka Růžena, dnes 86-ti letá.

3. května 1911 - před 90 lety - byl krajany ve Vídni založen TAMBURAŠSKÝ SPOLEK ADRIA. Je nejstarší a stále ještě činný. Pracuje s výjimkou let II. světové války 1939 - 1945 nepřetržitě. Repertoár tamburašského spolku ADRIA obsahuje polky, pochody a valčíky, koncertní skladby, operetní i operní árie a také směsi ze slovanských a německých oblastí. Po II. světové válce bylo ve Vídni ještě sedm českých tamburašských orchestrů, které se aktivně podílely až do konce 60. let na veřejných a společenských představeních a koncertech. Pro nedostatek nových členů tato silná prezentace skončila. Mnozí přešli do jediného zachovaného spolku ADRIA. Poslední koncert tohoto spolku se uskutečnil v září 2000. V informaci o spolku se uvádí, že byl založen již 3. května 1908. Potvrdí-li se tato informace, opravíme jí v krajanském kalendáři.
3. května 1931 - před 70 lety - se narodila česká herečka Jiřina BOHDALOVÁ. Od roku 1967 je členkou Divadla na Vinohradech. Je představitelkou celé škály komických až tragikomických postav, které vytváří se smyslem pro hutnou zkratku a nadsázku. Z divadelních rolí jmenujeme alespoň Josefu (M. Achard: Idiotka), Lízu (G. B. Shaw: Pygmalion), Dolly (T. Wilder: Dohazovačka), Erži Orbánovou (I. Örkény: Kočičí hra). Významné role vytvořila ve filmech: Hvězda zvaná Pelyněk, Bílá paní, Dáma na kolejích, Ucho, Čtyři vraždy stačí, drahoušku, Pěnička a paraplíčko, Ženy v ofsajdu. Jedna kočka za druhou, Nesmrtelná teta. Ve spolupráci s rozhlasem a televizí jsou nejznámější večerníčky Křemílek a Vochoomůrka a Rákosníček. Hrála v seriálech F. L. Věk, Chalupáři, Létající Čestmír, Příteklyně z domu smutku, O zvířatech a lidech aj. Miláčkem televizních diváků byla zejména v Televarieté spolu s Vladimírem Dvořákem. Jiřina Bohdalová byla členkou Československého ústavu zahraničního.
16. května 1931 - před 70 lety - se narodila čs. krasobruslařka „Ája“ Alena Vrzáňová. Svou kariéru začala v Ostravě, kde získala první titul mistryně republiky. V roce 1948 na

stoupila cestu krasobruslařské hvězdy, když na mistrovství Evropy získala bronzovou medaili. V roce 1949 byla již medaile stříbrná. V roce 1949 na mistrovství světa získala zlato a zlatá byla i na mistrovství Evropy i světa v roce 1950. Po roce 1950 žije v zahraničí. Po mistrovství světa v Londýně zůstala ve Velké Británii a později se přesunula do Spojených států amerických. Tam se dále věnovala krasobruslení a to v revui a později i jako trenérka. Do vlasti se poprvé vrátila až po listopadové revoluci po pádu totality. Alena Vrzáňová žije v USA. O svém životě napsala knihu „Na bruslích do světa“. I dnes ještě působí jako konzultantka a rozhodčí závodů profesionálů. V sedmdesáti letech hrává tenis, lyžuje a každé ráno cvičí. Její věk jí nikdo nevěří. Vysloužila si přezdívku „Okrasa českého exilu“.

21. května 1991

- před 10 lety - bylo založeno Sdružení Čechů MATICE VOLYŇSKÁ v Lucku na Ukrajině. Uvádí se, že má 200 členů. Současným předsedou je pan Václav Štěpán, dalšími osobnostmi ve sdružení jsou Svatoslav Kolosek, Václav Veselák, Helena Bubelová, Marie Bilotina a Ljudmila Kolosoková. Luck je známé středisko volyňských Čechů. Již v minulosti tu působila Matice školská, která v době, kdy v luckém okrese žilo na tisíce Čechů, spravovala 13 soukromých škol, které navštěvovalo přes 600 žáků. Dnes ovšem je situace jiná jak co do počtu Čechů, tak co do poslání Matice volyňské.

15. května 1901

- před 100 lety - byl v městě LESTERVILLE v Jižní Dakotě v USA založen spolek „Karel Jonáš“. Karel Jonáš byl významnou postavou krajanské Ameriky. Měl přezdívku „První Čech v Americe“, ale ta plynula zejména z jeho aktivity působení mezi krajany. Jeho uznání mezi Čechy v USA využila i americká vláda a vyslala jej jako amerického konzula do Prahy. Zde působil několik let. Jonáš byl rodák z Malešova u Kutné Hory. Není proto nijak zvláštní, že v Jižní Dakotě jeho přátelé a stoupenci založili spolek a nazvali jej jeho jménem.

Heslo krajaanského slovníku

Lidice, svět, krajané a ČSÚZ

Již brzy - 10. června - si připomeneme 59. výročí vyhlazení středočeské obce LIDICE německými okupanty v roce 1942 „jako odvetu za atentát na Reinharda Heydricha, na základě vykonstruovaného obvinění místních obyvatel ze styku s pachateli atentátu. 192 mužů bylo zastřeleno, 184 žen bylo odvezeno do koncentračního tábora Ravensbrück, dalších 7 do Terezína a 4 nemocné byly odvezeny do nemocnice v Praze. 88 dětí bylo odvezeno do polské Lodže a později usmrceno, 7 dětí bylo dáno do dětského domova v Praze a 9 dětí bylo předáno na převýchovu do německých rodin. Majetek a polnosti byly zabaveny a obec o 95 staveních vč. kostela byla srovnána se zemí ...“. Po válce byl v místech vyhlazené obce zřízen růžový sad a památník. Do nově vybudovaných Lidic se vrátilo 137 žen a 17 dětí. Dnes má nová obec Lidice 420 obyvatel a žije svým novým mírovým životem. Současní obyvatelé obce Lidice jsou opět rolníky, dělníky a dalšími pracovníky v obci a jejím okolí, dojíždějí za prací do Kladna, do Prahy apod.

Nemohu se ubránit poznámce, že zvůle, která stihla obec Lidice, postihla o den dříve, 9. června 1942, i prvního předsedu Československého ústavu zahraničního, JUDr. Jana Auerhana. Byl jednou z prvních obětí řádění německého gestapa po atentátu na Heydricha - zastřelen rovnou do týla na kobyliště stělnici.

V současnosti je ještě další vztah Československého ústavu zahraničního k Lidicím. Každoročně - a letos to bude po devětatvacáté - se koná Mezinárodní dětská výtvarná výstava LIDICE. Dříve se vždy konala přímo v Lidicích, v současnosti však se podvkráté konala v Kladně a nyní již třikrát ve Strakonici. Podílí se na ní děti z celého světa - z více jak 70 zemí - a pokud jde o naše děti, ty jsou z téměř 90 škol. Hlavním organizátorem výstavy Lidice je Nakladatelství a vydavatelství Mladá fronta, a. s., a komisařkou výstavy je paní magistra Lubica Riedlbauchová (mimořadně členka Československého ústavu zahraničního), stálými sponzory výstavy jsou ministerstva kultury, školství, mládeže a tělovýchovy a zahraničních věcí, Česká komise pro spolupráci s UNESCO, obecní úřad Lidice, Československý ústav zahraniční a v poslední době se připojilo Muzeum středního Pootaví Strakonice. Pravidelně je každoročně výstava prezentována v České republice ještě v Mostě a v zahraničí pak v Bulharsku a Rumunsku. Zaslouhou paní Mgr. Riedlbauchové

vé se výběrové soubory zejména kreseb objevují v dalších zemích při různých příležitostech a v České republice se připravuje vernisáž výběru prací ve Znojmě.

Jak dále uvádí Všeobecná encyklopedie Diderot z roku 1999, vyhlazení obce Lidice „vyvolalo v celém světě rozhořčení a odpor“. Jménem LIDICE bylo pojmenováno několik osad v různých zemích, angličtí horníci dali podnět k mezinárodní akci „LIDICE SHALL LIVE!“ (Lidice budou žít!). Se jménem Lidice v názvu ulice, náměstí, obce se můžeme setkat v USA, v Austrálii, v Mexiku, v Brazílii, v Chile, Peru, Uruguayi, na Kubě a nepochybně ani všechna místa neznám, abych je mohl přiřadit k dalším zemím.

Nejznámějším místem v USA je ve státě Illinois v Crest Hills dnes opět obnovený památník, o jehož udržování pečují krajanské spolky Československá národní rada americká, Čs. Americký kongres a organizace Amerického Sokola. Zde mimochodem poznamenávám, že na obnovu památníku poničeného vandaly Československý ústav zahraniční v roce 1997 symbolicky finančně přispěl.

V Brazílii leží městečko jménem Lidice asi 160 km od Ria de Janeiro. Městečko má něco přes 5 tisíc obyvatel a místní děti zde navštěvují dvě školy. Jedna z nich nese jméno druhého čs. prezidenta dr. Edvarda Beneše. Tyto Lidice při své návštěvě Latinské Ameriky v roce 1996 navštívil prezident Václav Havel.

V Chile v hlavním městě Santiago de Chile je pojmenována jménem Lidice ulice a v ní je umístěna pamětní deska. Pravidelně každoročně se u desky scházejí krajané sdružení ve spolku Circulo Chileno-Checo.

V Uruguayi v hlavním městě Montevideo mají jménem Lidice pojmenováno náměstí, a i zde se krajané scházejí u pamětní desky, aby položili kytičky květů při vzpomínce na lidickou tragédii. V Uruguayi je ještě jeden památník, a to v provincii Canelonose ve městě Minas. Tam navíc jedna škola nese jméno „Česká republika“.

V Mexiku v hlavním městě Mexiko City pojmenovali jménem Lidice celou městskou čtvrť San Jeronymo. Kromě toho jméno Lidice tu nese i divadlo, základní škola a náměstí. V Mexiku a na Kubě je možné setkat se se jménem Lidice jako s křestním jménem žen. Mexiko City - jak známo - má již 65 let jednu z hlavních tříd pojmenovanou po T. G. Masarykovi, od roku 1999 nese i jedno náměstí na této třídě Masarykovo jméno a od roku 2000 na tomto náměstí stojí více jak třímetrová socha T. G. Masaryka. Opět jaksi mimochodem musím poznamenat spojitost s Československým ústavem zahraničním: sochu podle skici Otakara Španiela vytvořil akademický sochař

Josef Vajce se svým kolegou Janem Bartošem. Josef Vajce je místopředsedou ČSÚZ a Československý ústav zahraniční byl koordinátorem realizace díla. Socha byla darem magistrátu hl. m. Prahy a bude trvale v péči města Mexiko City. Největší radost z realizace sochy mají ovšem čs. krajané ze Sdružení T. G. Masaryka v Mexiku.

V Peru, v hlavním městě Limě, je památník lidické tragédie umístěn v přístavní čtvrti Calleo.

Na Kubě v hlavním městě Havaně je jedno náměstí pojmenováno jako „Plaza de Lidice“.

Na závěr musím připojit ještě tuto poznámku pro všechny ty, kteří navštíví Lidice v České republice letos nebo v příštích letech: dnes zdobí lidický areál sousoší 82 lidických dětí. Všechny formy pro odlitky soch vytvořila známá sochařka Marie Uchytlová. Sousoší připravovala 25 let. Často do Lidic zajížděla a studovala fotografie a zpovídala pamětníky, aby každé dítě v sousoší mělo věrný výraz. Marie Uchytlová zemřela 16. listopadu 1989 - den před sametovou revolucí. Její dílo naštěstí dokončil manžel - sochař a výtvarník Jiří V. Hampl. Kompletní soubor byl předán veřejnosti v Lidicích v roce 2000. Toto sousoší vzniklo s finanční podporou tisíců lidí z různých míst v České republice a z různých zemí světa.

- JK -

V roce 2001 blahopřejeme k narozeninám členům a kandidátům volených orgánů ČSÚZ a dalším členům a přátelům ČSÚZ:

1. května	- akademickému sochaři Štěpánu KOTRBOVI z Prahy
2. května	- Josefu KOLÍNSKÉMU z Prahy
- ing. Petru ŠULÁKOVÍ ze Vsetína
- Jiřímu ŽIVOTOVI z Prahy (70)
3. května	- Jiřině BOHDALOVÉ z Prahy (70)
5. května	- Nině HRUŠKOVÉ - BĚLSKÉ z Prahy
7. května	- JUDr. Mariánu ČALFOVI z Prahy
- ing. Jaroslavu JIŘÍČKOVI z Prachovic (60)
8. května	- akademickému malíři Pavlu BROMOVI z Prahy
11. května	- PhDr. Haně GERZANIČOVÉ z Plzně
15. května	- prof. Madeleine ALBRIGHTOVÉ z USA
18. května	- Rostislavu HLAVÁČKOVI z Karlových Varů
- Ivovi MATHÉ z Prahy (50)
20. května	- prof. ing. Miroslavu PÍČHALOVI, DrSc. z Prahy
27. května	- Jiřímu JAHNOVI z Holandska (60)
28. května	- prof. MUDr. Milanu ADAMOVI, DrSc. z Prahy
- Pavlíně FILIPOVSKÉ z Prahy (60)
- ing. Miroslavu TOMANOVI, CSc. z Prahy
- Marii Izabele ZDYCHYNCOVÉ z Prahy
30. května	- ing. Michalu SOLAROVI z Kanady
- PhDr. Vratislavu ŠLAJEROVI z Prahy

Všem jmenovaným přejeme hodně štěstí, zdraví, pohody a úspěchů v práci i v osobním životě. Všem děkujeme za přízeň a podporu činnosti Československého ústavu zahraničního.

RADIO PRAHA - ČRo 7

Vysílání do zahraničí v češtině / březen 2001 - říjen 2001/

Čas Letní v ČR	Frekvenc e (kHz)	Pásm o (m)	Oblast příjmu
0130-0157	11615 13580	25 22	Severní Amerika Jižní Amerika
0330-0357	5915 7345	49 41	Severní Amerika Jižní Amerika
0430-0457	7345 9870	41 31	Severní Amerika
1030-1057	11600 21745	25 13	Jihozápadní Evropa Východní Afrika/Střední Východ
1130-1157	21745	13	Jižní Asie/Západní Afrika
1300-1327	11615 21745	25 13	Severní Evropa Jižní Asie
1430-1457	6055 7345	49 41	Střední Evropa Západní Evropa
1530-1557	13580 21745	22 13	Severní Evropa Jižní Asie
1730-1757	5930 21745	49 13	Západní Evropa Východní Afrika
1930-1957	5930 21745	49 13	Východní Evropa/Asie/Austrálie Střední Afrika
2130-2157	5930 11600	49 25	Západní Evropa Jihovýchodní Asie/Austrálie
2300-2327	11600 15545	25 19	Jihovýchodní Asie/Austrálie Západní Afrika
<p>Vysílání na internetu: www.radio.cz Bližší informace na tel.: 02-21552901</p>			

Obsah:

O ČSÚZ jednou větou ...	1
Udalo se v České republice	2
Co, kdy, kde ...	5
Konference ČSÚZ - novelizace stanov	6
Památce ing. Ondreje Karkuse	7
<i>Senátor Milan Špaček na téma:</i> Imigranti v Evropě (část III. závěrečná)	7
65 let Radia Praha	10
Najdou moje ručně vyšívané kroje seriózní zájemce? ...	11
Společnost pro vědy a umění (SVU) vyhlašuje odbornou konferenci	13
Dělají záslužnou práci	15
Převzali jsme z domácího tisku	16
Vojta Náprstek	18
Právnícké okénko <i>Vyživovací povinnost rodičů k dětem</i>	21
Kulatá a polokulatá výročí v krajaňském kalendáři - květen 2001	22
Heslo krajaňského slovníku <i>Lidice, svět, krajaňané a ČSÚZ</i>	25
Blahopřejeme k narozeninám	28